

Sygn. akt VI Ka 490/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Natalia Burandt
Protokolant	sekr. sądowy Aneta Zembrzuska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Elblągu J. A.

po rozpoznaniu dnia 24 stycznia 2017r., w E.

sprawy:

A. K. s. T. i A., ur. (...) w K.

oskarżonego o czyn z art. 178 a § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w Iławie

od wyroku Sądu Rejonowego w Iławie

z dnia 29 lipca 2016 r., sygn. akt II K 419/16

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Iławie do ponownego rozpoznania.

sygn. akt VI Ka 490/16

UZASADNIENIE

A. K. oskarżony został o to, że w dniu 20 marca 2016r. w miejscowości K., woj. (...), kierował w ruchu lądowym samochodem marki O. (...) o numerze rejestracyjnym (...), będąc w stanie nietrzeźwości, mając 0,39 mg/l, 0,41 mg/l, 0,35 mg/l, 0,28 mg/l alkoholu etylowego w wydechanym powietrzu, tj. o czyn z art. 178a § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Iławie wyrokiem z dnia 29 lipca 2016r. wydanym w sprawie o sygn. akt. II K 419/16

I. uznał oskarżonego A. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu stanowiącego przestępstwo z art. 178a § 1 kk i za to na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 42 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat,

III. na podstawie art. 71 § 1 kk w zw. z art. 33 § 1 i 3 kk orzekł wobec oskarżonego A. K. karę grzywny w ilości 30 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 15 zł,

IV. na podstawie art. 43 a § 1 i § 2 kk orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 zł. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Orzeczenie zawiera także rozstrzygnięcie o kosztach sądowych, od uiszczenia których sąd zwolnił oskarżonego w całości.

Od powyższego wyroku apelację wniósł Prokurator Rejonowy w Łławie na korzyść oskarżonego i zaskarżając go w całości, na podstawie art. 438 pkt 2 kpk zarzucił mu obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 343 § 7 kpk w zw. z art. 335 § 2 kpk, polegającą na wydaniu przez Sąd na posiedzeniu wyroku skazującego wobec A. K. za popełnienie czynu zabronionego stypizowanego w art. 178a § 1 kk, w sytuacji gdy nie zachodziły podstawy do uwzględnienia wniosku prokuratora, o którym mowa w art. 335 § 2 kpk załączonego do aktu oskarżenia, z uwagi na fakt wniesienia przez oskarżyciela publicznego o wymierzenie oskarżonemu kary grzywny w wysokości 30 stawek dziennych po 15 zł., podczas gdy tego rodzaju kara nie była przedmiotem uzgodnienia z oskarżonym (k. 16), a nie mogła być orzeczona obok kary pozbawienia wolności bez jej uprzedniego warunkowego zawieszenia.

Podnosząc ten zarzut autor apelacji, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja wniesiona przez Prokuratora Rejonowego zasługiwała na uwzględnienie, a następstwem jej rozpoznania stała się konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Nie przesądzając trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia w części dotyczącej sprawstwa oskarżonego A. K. i przyjętej kwalifikacji prawnej przypisanego mu czynu, Sąd Odwoławczy podzielił jednak zasadność zarzutów podniesionych w apelacji przez prokuratora odnośnie obrazy przez Sąd Rejonowy prawa procesowego, tj. art. 335 § 2 kpk w zw. z art. 343 § 6 i § 7 kpk. Jak słusznie wskazał autor apelacji uchybienie to polegało na uwzględnieniu wadliwie sformułowanego wniosku prokuratora o skazanie oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie mu nieuzgodnionej z nim kary, w wyniku czego doszło do orzeczenia w wyroku także kary grzywny na podstawie art. 71 § 1 kk w zw. z art. 33 § 1 i 3 kk, która nie była objęta uprzednimi uzgodnieniami z oskarżonym, a nadto nie mogła być orzeczona obok kary pozbawienia wolności bez zastosowania warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Za w pełni uprawnione należy uznać stanowisko skarżącego, iż w niniejszej sprawie doszło do rażącego i mającego wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia naruszenia wskazanych w apelacji przepisów tak prawa procesowego jak i materialnego

Zgodnie z treścią art. 335 § 2 kpk prokurator może dołączyć do aktu oskarżenia wnioski o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub innych środków przewidzianych za zarzucany mu występki, uwzględniających też prawnie chronione interesy pokrzywdzonego, jeżeli okoliczności popełnienia przestępstwa i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości, oświadczenia dowodowe złożone przez oskarżonego nie są sprzeczne z dokonanymi ustaleniami, a postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy § 1 zdanie piąte i § 3 zdanie drugie. Do aktu oskarżenia nie stosuje się przepisów art. 333 § 1 i 2 kpk.

Jak natomiast wynika z treści złożonego w trybie art. 335 § 2 kpk wniosku Prokurator postulował o wydanie wyroku skazującego wobec A. K. bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie mu, „uzgodnionej” z oskarżonym kary 4 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, wymierzenia na podstawie art. 71 § 1 kk grzywny 30 stawek dziennych po 15 zł. stawka oraz orzeczenie świadczenia pieniężnego na (...) oraz PP w wysokości 5000 zł.

Sąd I instancji przychylając się do wniosku Prokuratora, zawarł w wyroku m.in. rozstrzygnięcie o wymierzeniu oskarżonemu na podstawie art. 71 § 1 kk kary 30 stawek dziennych grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 15 zł.

Rzecz jednak w tym, że prokurator nie miał podstaw do umieszczenia w powyższym wniosku opisanego żądania co do kary grzywny albowiem z oskarżonym uzgodnił jedynie wymierzenie mu kary pozbawiania wolności (k. 16), a nadto niedopuszczalne jest orzeczenie kary grzywny na mocy art. 71 § 1 kk w sytuacji gdy nie zastosowano, powiązanego z nią, środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności.

W tym miejscu należy poczynić uwagę tej treści, że z regulacji zawartej w przepisach art. 335 § 1, 2, 3 kpk i art. art. 343 § 1, § 2, § 6 i § 7 kpk wynika obowiązek dla sądu orzekającego każdorazowo badania czy wniosek sformułowany przez oskarżyciela odpowiada wymaganiom określonym w art. 335 kpk, a w szczególności czy żądana kara została rzeczywiście uzgodniona z oskarżonym, czy pozostaje w zgodności z treścią faktycznie zawartego porozumienia oraz czy postulowane we wniosku rozstrzygnięcia pozostają w zgodzie z prawem materialnym. W przypadku skierowania przez prezesa sądu sprawy na posiedzenie w trybie art. 343 kpk sąd może uwzględnić wniosek w całości i wydać wyrok skazujący zgodnie z żądaniem wniosku, może uznać, że nie zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku i rozpoznać sprawę na zasadach ogólnych i wreszcie może również uznać, że wprawdzie zachodzą podstawy do wydania orzeczenia w tym trybie, ale pod warunkiem skorygowania treści wniosku przedstawionego przez oskarżyciela (art. 343 § 3 kpk).

W niniejszej sprawie źródłem uchybień był niewątpliwie wadliwie skonstruowany wniosek prokuratora w części dotyczącej żądania orzeczenia wobec oskarżonego także kary grzywny. To bowiem kara przewidziana w tym porozumieniu stanowi element oceny zasadności wniosku

Rozpoznając ten wniosek na posiedzeniu w dniu 29 lipca 2016r., Sąd Rejonowy nie podejmował żadnych czynności zmierzających do modyfikacji wniosku złożonego przez prokuratora. Akceptacja więc przez sąd meriti, kary zgodnej z zawartym porozumieniem, lecz rozbieżnej z treścią złożonego wniosku, nie pozwala na podzielenie jego zasadności. Analogicznie też, akceptacja kary wnioskowanej, jednak innej niż uzgodniona nie oznacza, że istnieją podstawy do uwzględnienia tegoż (rozbieżnego wszak z uzgodnieniami) wniosku. W każdej natomiast z tych sytuacji, sąd ma możliwość zweryfikowania, na posiedzeniu przeprowadzonym w trybie art. 343 § 3 KPK, czy to treści wniosku, czy to stanowiska prokuratora i oskarżonego, co może otworzyć drogę do uwzględnienia wniosku i wydania wyroku skazującego, orzekającego uzgodnioną (po ewentualnej modyfikacji stanowisk) karę. W przeciwnym wypadku, jak stanowi przepis art. 343 § 7 KPK, sprawa powinna zostać rozpoznana na zasadach ogólnych (wyrok SN z dnia 25 czerwca 2013r. V KK 110/13).

Sąd Rejonowy zaniechał przeprowadzenia tych czynności na posiedzeniu przeprowadzonym w dniu 29 lipca 2016r. i uwzględnił wadliwie sformułowany wniosek prokuratora. Wydany w tych warunkach, zgodny z tym wnioskiem wyrok skazujący, bez żadnej zatem wątpliwości obraża wymienione w zarzucie apelacji przepisy prawa procesowego, a także prawa materialnego. Nie ma też żadnej wątpliwości co do tego, że omówione naruszenia prawa miały istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, skoro w efekcie doszło do wymierzenia A. K. nieuzgodnionej z nim, surowszej – dodatkowej kary grzywny.

Zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego zapadł z rażącym i mającym wpływ na treść orzeczenia naruszeniem wskazanych w apelacji prokuratora przepisów postępowania (art. 335 § 2 kpk i art. 343 § 6 i § 7 kpk) jak i prawa materialnego (art. 71 § 1 kk), co zdecydowało o uwzględnieniu apelacji, uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania.

Konsekwencją powyższego stanowiska było na podstawie art. 437 § 2 kpk uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ilawie.

W tym miejscu należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 437 § 2 kpk (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015r.) uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach

wskazanych w art. 439 § 1 kpk, art. 454 k.p.k. lub jeżeli konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Wymieniona w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. podstawa uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z powodu konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości ma charakter ocenny. Użyte w tym przepisie słowo "przewód" należy potraktować jako skrót pojęciowy, gdyż domyślnie chodzi o "przewód sądowy" (rozdział 45 k.p.k.). W tym zakresie art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. wprowadza ograniczenie odnoszące się do uchylenia wyroku wydanego na rozprawie głównej. Z kontekstu art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. wynika, że chodzi o przewód sądowy na rozprawie głównej. Na przewodzie sądowym przeprowadzane są dowody (rozdział 45 k.p.k.). Przepis art. 437 § 2 in fine k.p.k. mówi jednak nie "o powtórzeniu dowodów", ale o powtórzeniu "przewodu". Dlatego też konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości nie odnosi się tylko do potrzeby powtórzenia dowodów. Może też dotyczyć samego przebiegu przewodu sądowego, gdy z uwagi na naruszenie przepisów procesowych należy go przeprowadzić na nowo. Konieczność powtórzenia przewodu sądowego w całości z przyczyn dowodowych wiąże się z podstawą dowodową wyroku. Na przewodzie sądowym przeprowadzane są z reguły dowody z osobowych źródeł dowodowych i dowody z dokumentów. Warunek w postaci konieczności ponowienia wszystkich tych dowodów będzie spełniony dopiero wówczas, gdy sąd pierwszej instancji w ogóle nie ujawnił żadnych dowodów, choć oparł na nich wyrok albo wszystkie te dowody zostały nieprawidłowo przeprowadzone (art. 410 k.p.k.). W zakresie konieczności przeprowadzenia na nowo dowodów na rozprawie głównej należy bowiem wziąć pod uwagę wszystkie dowody, w tym dowody z dokumentów. Konieczność powtórzenia przewodu sądowego w całości może też wystąpić z przyczyn procesowych odnoszących się do prawidłowego jego przebiegu, m.in. postawienie trafnego zarzutu niewyłączenia sędziego z przyczyn określonych w art. 41 § 1 k.p.k. albo niedochowanie gwarancji procesowych odnoszących się do udziału stron i ich przedstawicieli procesowych w rozprawie głównej, np. rozpoznano sprawę pod nieobecność strony, obrońcy, pełnomocnika, którzy nie zostali prawidłowo zawiadomieni o terminie rozprawy. Artykuł 437 § 2 zdanie drugie in fine k.p.k. ma też zastosowanie, gdy zostały naruszone reguły trybu konsensualnego powodujące konieczność rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych. Oznacza to konieczność rozpoznania sprawy na rozprawie, a więc przeprowadzenia przewodu sądowego (tak: Dariusz Świecki, Komentarz do art. 437 kpk).

W poddanej kontroli sprawie wystąpiła określona w art. 437 § 2 in fine kpk podstawa wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia kasacyjnego albowiem wobec stwierdzenia naruszenia przez sąd I instancji procesowych reguł trybu konsensualnego (sąd zaniechał przeprowadzenia czynności określonych w art. 343 § 3 kpk na posiedzeniu w dniu 29 lipca 2016r. – art. 343 § 5 kpk i uwzględnił wadliwie sformułowany wniosek prokuratora) zachodzi konieczność co do zasady rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych i przeprowadzenia przewodu w całości. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy gdy zbada zasadność złożonego na podstawie art. 335 § 2 KPK wniosku, może najpierw podjąć próbę jego weryfikacji, a dopiero jej fiasko będzie oznaczało konieczność rozpoznania sprawy na rozprawie. W przypadku bowiem uchylenia wyroku wydanego w trybie art. 335 kpk w z w. z art. 343 § 6 kpk i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, sprawa powraca do stadium wstępnej kontroli aktu oskarżenia, co powoduje, że w pełni mają zastosowanie przepisy Rozdziału 40 kpk. Oznacza to możliwość zmodyfikowania wniosku przez prokuratora za zgodą oskarżonego tak aby nie pozostawał w sprzeczności z uzgodnieniami, był zgodny z prawem i uwzględniał ewentualnie sugestie sądu .

Przytoczone zapatrywania prawne i wskazania Sąd Rejonowy powinien uwzględnić przy ponownym rozpoznaniu sprawy, a zwłaszcza ustrzec się uchybień, jakie doprowadziły do uchylenia zaskarżonego wyroku.